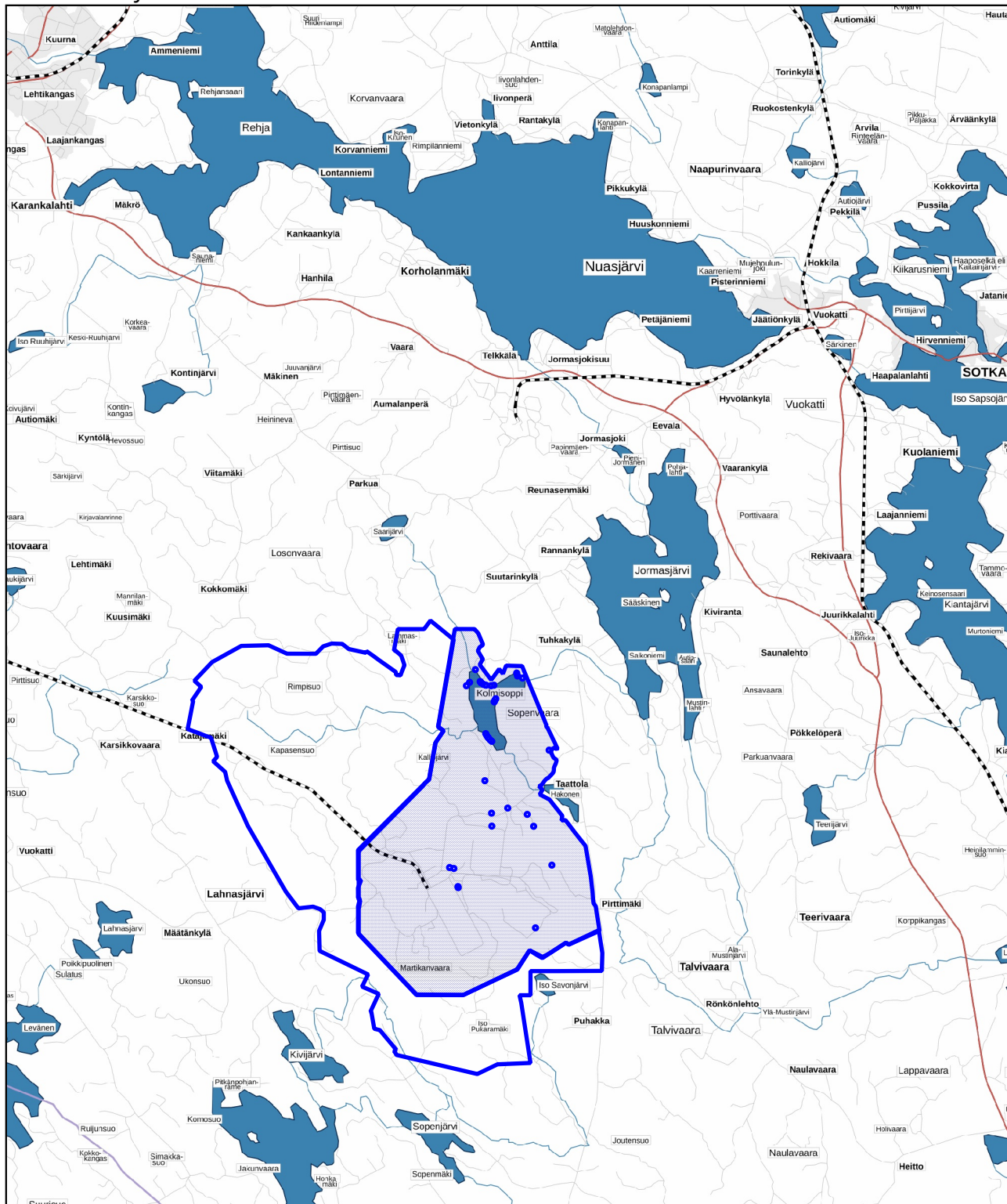


Kartta kaivoslupa-alueesta
Mittakaava ohjeellinen



Kaivospiirihakemus



Kaivospiiri

Mittakaava 1:200 000
Terrafame Oy
Talvivaara
KaivNro 2819

tukes
Turvallisuus- ja kemikaalivirasto



Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes)
PL 66
00521 Helsinki

Viite: Lausuntopyyntö 16.2.2024, KaivNro 2819

Lausunto kaivosluvassa annettavien yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi tarpeellisten määräysten tarkistamisesta, Terrafame Oy

Terrafame Oy:n Sotkamon kaivoksen ja metallituotannon ympäristö- ja vesitalouslupa sekä kalliokiviaineksen ottoa, louhintaa ja murskausta koskeva maa-aines- ja ympäristölupa on myönnetty 20.6.2022 (Dnro PSAVI/2461/2017). Lupa ei ole lainvoimainen, mutta lupa on täytäntöönpanokelpoinen, muilta kuin Vaasan hallinto-oikeuden välipäätöksessään rajoittamalta osin (76/2024). Lisäksi Terrafame Oy:lle on myönnetty sivukivialueen KL 1 ympäristö- ja vesitalouslupa 29.6.2023 (Dnro PSAVI/4347/2020). Lupa ei Vaasan hallinto-oikeuden välipäätöksen (77/2024) mukaisesti ole täytäntöönpanokelpoinen lohkojen 1-4 rakentamista ja käyttöönottoa koskevalta osalta.

Terrafame Oy:n toimintaa ohjaa lisäksi akkukemikaalitehtaan ympäristölupa (Dnro PSAVI/3626/2019), kolmannen rikkivetylaitoksen ympäristölupa (Dnro PSAVI/1419/2017) sekä uusien energiatuotantoyksiköiden ympäristölupa (Dnro PSAVI/6828/2020).

Terrafame Oy:n louhintamäärä Kuusilammen louhoksesta pysyy Vaasan korkeimman hallinto-oikeuden välipäätöksen (76/2024) mukaisesti vuonna 2014 annetun ympäristö- ja vesitalousluvassa (Dnro PSAVI/58/04.08/2011) hyväksytyissä määrissä, 15 miljoonan tonnia malmia ja 30 miljoonan tonnia sivukiveä vuodessa.

Lähialueiden pintavesien tilassa on tapahtunut viime vuosina myönteistä kehitystä. Etelän suunnassa sijaitsevan Laakajärven sekä sen alapuolisten vesistöjen tila on palautunut lähes ennen kaivostoiminnan aloittamista olevaan tilaan. Pohjoispuolella sijaitsevan Jormasjärven sulfaattipitoisuus on laskenut purkuputken käyttöönoton jälkeen. Pohjoisessa sijaitseva Nuasjärvi, johon purkuvedet johdetaan, on ekologisesti hyvässä tilassa. Vesien johtaminen purkuputkea pitkin Nuasjärveen näkyy mm. syvänteiden kohonneena sulfaattipitoisuuksina.

Ympäristöluvista määrätyt vakuudet

Pohjois-Suomen aluehallintoviraston myöntämässä ympäristö- ja vesitalousluvista (Dnro PSAVI/2461/2017 ja Dnro PSAVI/4347/2020) on määrätty asettamaan jätteen käsittelytoiminnan vakuudet Kainuun ELY-keskuksen eduksi seuraavasti:

- Vakuus kaatopaikkojen (kipsisakka-altaat 1-3) sulkemisen varmistamiseksi (131,3 ha) 39 400 000 €
- Vakuus kaivannaisjätteen jätealueiden (KL2, 171,2 ha) sulkemisen varmistamiseksi 51 400 000 €

21.3.2024

- Vakuus kaivannaisjätteen jätealueiden (KL1, lohkot 1-6) sulkemisen varmistamiseksi 17 500 000 €
- Vakuus kaivannaisjätteen jätealueiden (KL1, lohko 7) sulkemisen varmistamiseksi 2 000 000 €
- Vakuus kaivannaisjätteen jätealueiden (toisen vaiheen liuotusalue, lohkot 1-4, 298,2 ha) sulkemisen varmistamiseksi 89 500 000 €
- Vakuus kaivannaisjätteen jätealueiden (ensimmäisen vaiheen liuotusalue, lohkot 1-4 ja lohkojen 2 ja 4 laajennusosa, 214,2 ha) sulkemisen varmistamiseksi 64 300 000 €
- Vakuus sulkemisen yleis- ja muista kustannuksista 41 000 000 €
- Vakuus kaivannaisjätteen jätealueiden suotovesien käsittely sulkemisen ja jälkihoitovaiheen aikana 20 000 000 €
- Vakuus alueella jo olevien vesien käsittelyssä muodostuneiden ja kaivosalueella oleviin altaisiin sijoitettujen, vesistöihin kulkeutuneiden tai altaissa ja vesistöissä saostuneiden sakkojen sekä pilaantuneiden maiden käsittelyn varmistamiseksi (yhteensä 1 600 000 m³) 14 000 000 €
- Vakuus kaivannaisjätteen jätealueiden (KL 1) suotovesien käsittely sulkemisen ja jälkihoitovaiheen aikana 5 000 000 €
- Vakuus kaivannaisjätteiden jätealueiden ja kaatopaikkojen jälkihoidon aikaisesta tarkkailusta 1 000 000 €
- Vakuus kaivannaisjätteiden jätealueiden toiminnan seurauksena pilaantuneen maaperän kunnostamisesta 3 500 000 €

Vakuus tarkistetaan vuosittain. Vakuus vastaa käytössä olevien ja samana vuonna käyttöön otettavien kaatopaikkojen, kaivannaisjätteen jätealueiden ja liuotusalueiden sekä vesienkäsittelysakkojen varastointialueiden pinta-aloja sekä muita vakuuteen laskettuja toimenpiteitä.

Kolmisopen esiintymän ympäristö- ja vesitalouslupahakemus malmion maa-alueen louhimiseksi eli niin sanotulle kuivan maan hanke on laitettu vireille Pohjois-Suomen aluehallintovirastoon 4.7.2023. Hakemuksen mukaan Kolmisopen malmion louhiminen maa-alueella ei vaadi kaivospiirin laajennusta. Vakuutta ei ole vielä asetettu, koska lupapäätöstä ei ole saatu.

Terrafame Oy on PSAVI:n 20.6.2022 myöntämän ympäristölupapäätöksen mukaisesti kunnostanut vuonna 2012 tapahtuneen kipsisakka-altaiden vuodon ympäristövaikutuksia. Vanhojen vesienkäsittelysakka-alueiden kunnostuksessa syntyvien vesienkäsittelysakkojen ja -lietteiden sekä likaantuneiden maa-ainesten loppusijoittamiselle perustettavalle vaarallisen ja vaarattoman jätteen kaatopaikalle on lupahakemus vireillä Pohjois-Suomen aluehallintovirastossa. Näitä sakkoja koskeva vakuus sisältyy yllä olevaan luetteloon (14 000 000 €).

Lisäksi akkukemikaalitehtaan ympäristöluvassa (Dnro PSAVI/3626/2019) on edellytetty 200 000 € vakuus jätehuollon varmistamiseksi.

Sulkemissuunnitelma

Terrafame Oy viimeisin sulkemissuunnitelma on päivätty 29.6.2021 ja se on esitetty Kolmisopen esiintymän hyödyntämistä ja kaivospiirin laajennusta koskevan YVA selostuksen liitteenä (<https://www.ymparisto.fi/fi/osallistu-ja-vaikuta/ymparistovaikutusten-arviointi/kolmisopen-esiintymän-hyodyntaminen->

21.3.2024

[ja-kaivospiirin-laajennus-sotkamo](#)). Pohjois-Suomen aluehallintoviraston vuonna 2022 (Dnro PSAVI/2461/2017) myöntämässä ympäristö- ja vesitalousluvassa on määrätty toiminnanharjoittajaa jättämään sulkemissuunnitelma sekä jätehuoltosuunnitelma hakemusasiassa Pohjois-Suomen aluehallintavirastolle vuoden 2024 loppuun mennessä.

Kainuun ELY-keskuksen lausunto

Kainuun ELY-keskuksella ei ole muuta lausuttavaa nykyisen kaivospiirin lupamääräysten tarkistamista koskevassa asiassa.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty viraston asianhallintajärjestelmässä. Kainuun ELY-keskuksen ratkaisun on esitellyt ympäristöasiantuntija Helena Vikstedt ja ratkaissut Ympäristövastuu yksikön päällikkö Jari Pesonen.

Tämä asiakirja KAIELY/87/2016 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument KAIELY/87/2016 har godkänts elektroniskt

Ratkaisija Pesonen Jari 21.03.2024 14:33

Esittelijä Vikstedt Helena 21.03.2024 14:30

5.3.2024

Dnro 45/08.00.01/2024

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes)
kaivosasiat@tukes.fi
PL 66
00521 Helsinki

Viite: Lausuntopyyntönnö 16.2.2024, KaivNro 2819, Tukes 8924/10.03.06/2023

LAUSUNTO TALVIVAARAN KAIVOSPIIRIN KAIVOSLUVASSA ANNETTAVIEN YLEISTEN JA YKSITYISTEN ETUJEN TURVAAMISEKSI TARPEELLISTEN MÄÄRÄYSTEN TARKISTAMISESTA

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes) on pyytänyt kaivoslain (621/2011) 37 §:n nojalla Kainuun liitolta lausuntoa Terrafame Oy:n Talvivaaran kaivospiirin kaivosluvassa annettavien sekä yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi tarpeellisten määräysten tarkistamisesta. Kuulemisen peruste on Kaivoslaki 621/2011 68 § sekä 52.3 §, 62 §, 108 § ja 109 §.

Terrafame Oy:llä on vireillä oleva kaivospiirihakemus, joka on saapunut kaivosviranomaiseen ennen kaivoslain muutosta vuonna 2011. Hakemuksessa pyydetään laajentamaan Talvivaaran kaivospiiriä.

Yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi tarpeellisten määräysten tarkistaminen on viivästynyt, koska alun perin lupamääräysten tarkistaminen suunniteltiin toteutettavaksi kyseisen kaivospiirihakemuksen yhteydessä. Talvivaaran kaivospiiriin liittyviä lupa-asioita on käsitelty kaivostarkastuksien yhteydessä tai heti sen jälkeisissä erillisissä palaverissa 20.9.2018, 1.10.2019, 29.9.2020, 9.6.2021 ja 19.5.2022.

Kaivospiirin laajennushakemukseen tuli kuitenkin suunnitelmamuutosten ja niiden tarkennusten vuoksi useasti päivitystarpeita, joten lopulta 9.6.2021 kaivostarkastuksessa päädyttiin siihen, että ennen laajennushakemuksen käsittelyä on hyvä tarkistaa ensin nykyisen kaivospiirin lupamääräykset. Kaivosviranomaisen totesi myös, että nykyisen kaivospiirin lupamääräykset on hyvä olla ajan tasalla ennen kuin kaivospiiriä laajennetaan. Kaivospiirin laajennushakemuksen päivitys on talvella vuonna 2024 viimeistelyvaiheessa.

Vuosina 2022 ja 2023 Terrafame Oy on joutunut päivittämään yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi tarpeellisten määräysten tarkistamiseen liittyvää selvitystä kaivosviranomaisen pyynnöstä. Selvityksessä on tullut ottaa huomioon hallinto-oikeuksista saatuja uusia tulkintoja kaivosviranomaisen ohjeiden mukaisesti.

Yhtiö toimitti yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi tarpeellisten määräysten tarkistamiseen liittyvän selvityksen lopulta 21.7.2023 ja selvityksen päivityksen 28.12.2023.

Laki kaivoslain muuttamisesta (505/2023) on tullut voimaan 1.6.2023. Koska käsiteltävänä oleva lupamääräysten tarkistamisasia on tullut edellä kuvatulla tavalla vireille 9.6.2021 (Tukesin asiakirjahallintajärjestelmän kirjaus, Dnro: Tukes 8924/10.03.06/2023), ei asiaan sovelleta lakia kaivoslain muuttamisesta (505/2023).

Kaivosluvassa annettavien sekä yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi tarpeellisten määräysten tarkistaminen

Kainuun maakunnan alueella on voimassa viisi maakuntakaavaa: Kainuun maakuntakaava 2020, Kainuun 1. vaihemaakuntakaava 2025, Kainuun kaupan vaihemaakuntakaava 2030, Kainuun tuulivoimamaakuntakaava 2030 ja Kainuun vaihemaakuntakaava 2030.

Kainuun maakuntavaltuusto hyväksyi kokouksessaan 12.12.2023 (§ 39) Kainuun tuulivoimamaakuntakaavan 2035 ja siihen liittyvän kaavaselostuksen liitteineen sekä kumosi voimassa olevien maakuntakaavojen maakuntakaavamerkinnot ja -määräykset siltä osin kuin tuulivoimamaakuntakaavassa 2035 osoitetaan niihin muutoksia. Kainuun maakuntahallitus päätti määrätä kokouksessaan 12.02.2024 (§ 26) maankäyttö- ja rakennuslain 201 §:n nojalla maakuntakaavan tulemaan voimaan ennen kuin se on saanut lainvoiman. Maakuntakaava tulee voimaan, kun päätöksestä on kuulutettu maakuntakaavan alueeseen kuuluvissa kunnissa, niin kuin kunnalliset ilmoitukset niissä julkaistaan (maankäyttö- ja rakennusasetus 93 §). Kainuun liitto kuuluttaa maakuntakaavan voimaan tulosta 6.3.2024. Muutoksenhakuviranomainen voi kieltää maakuntakaavan hyväksymispäätöksen täytäntöönpanon.

Maakuntakaava-aineistot ovat saatavilla Kainuun liiton verkkosivuilta osoitteesta <https://kainuunliitto.fi/kaavoitus-ja-liikenne/>.

Voimassa olevassa Kainuun vaihemaakuntakaavassa 2030 on Terrafame Oy:n kaivoksen laajennuksen kaivospiirihakemuksen mukainen alue osoitettu alueen erityisominaisuutta kuvaavalla osa-aluemerkinnällä kaivosmineraalialueeksi. Kaavamerkinnällä osoitetaan alueita, joilla on todettu olevan merkittäviä ja/tai hyödyntämiskelpoisia malmi- ja mineraaliesiintymiä. Näillä alueilla kaivostoiminta on tulevaisuudessa todennäköistä. Vaihemaakuntakaavassa osoitetulle alueelle on viireillä kaivospiiri tai kaivoslupahakemus. Kaivostoiminnan aloittaminen maakuntakaavan kaivosmineraalialueella edellyttää kaivostoiminnasta säädettyä lupamenettelyä sekä muun erityislainsäädännön edellyttämää lupaa.

Vaihemaakuntakaavassa 2030 on annettu kaivosmineraalialueille suunnittelumääräys: *"Alueen käyttöönottoa suunniteltaessa on otettava huomioon toiminnan aiheuttamat ympäristövaikutukset tuotannon aikana ja sen päätyttyä"*.

Kainuun tuulivoimamaakuntakaavan 2035 laatimisen yhteydessä Kainuun tuulivoimamaakuntakaavassa 2030 osoitetun Sivakkalehdon tuulivoimaloiden alueen (tv-12) raja-alue muuttui tuulivoimaloiden alueiden soveltuvuuden arvioinnin

sekä lähialueen kaivostoiminnan kehittämisedellytysten, eri tuulivoimahankkeiden yhteisvaikutusten huomioon ottamisen ja tuulivoimarakentamisen yhteensovittamisen perusteella.

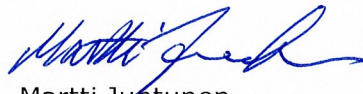
Lausuntopyynnön liitteessä 2 on esitetty kaivosyhtiön laatima selvitys yleisten ja yksityisten etujen turvaamisesta ja esitys kaivosvakuuden suuruudesta ja lajista. Kaivosyhtiö on tehnyt esityksen myös lupamääräysten tarkistamisajankohdaksi.

Kainuun liitolla ei ole huomautettavaa kaivosluvassa annettavien sekä yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi tarpeellisten määräysten tarkistamiseen.

Kainuun liitto



Sanna Schroderus
suunnittelujohtaja



Martti Juntunen
maankäyttöasiantuntija

Terrafame Oy:n vastaus Tukesin kaivos- lain 42 §:n mukaiseen selityspyyntöön

KaivNro 2819

Tukes 8924/10.03.06/2023

Sisällysluettelo

1 Yleistä.....	3
2 Selitys.....	3
2.1 Kainuun ELY-keskus	3
2.2 Kainuun liitto	3
2.3 Jormaskylä-Korholanmäki osakaskunta	4
2.4 ██████████	4
2.5 Suomen luonnonsuojeluliiton Kainuun piiri ry. ja Kansalaisten kaivosvaltuuskunta	6
Kuulemisen kohteena olevan asian epäselvyys ja kuulemismenettelyn yhteydessä annettujen tietojen ja aineiston puutteellisuus (ensisijainen vaatimus 1 ja toissijainen vaatimus 9)	6
Vakuutta koskevien selvitysten riittämättömyyttä ja vakuuden määrää koskevat väitteet ja vaatimukset (ensisijaiset vaatimukset 2 ja 4 ja toissijainen vaatimus 10)	10
Kaivoksen valumien vaikutukset pitkien aikojen kuluessa ja vesi- ja muiden ympäristövaikutusten arviointi (ensisijaiset vaatimukset 3 ja 4 (riskit ja haitat yleisille eduille pitkien aikojen kuluessa kaivoksen sulkemisen jälkeen) sekä 5)	13
Muut vaatimukset (ensisijaiset vaatimukset 6 ja 7 sekä toissijainen vaatimus 8)	14

1 Yleistä

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes) on kuuluttanut 16.2.2024 kaivoslain (621/2011) 40 §:n nojalla kaivospiiriä Talvivaara (KaivNro: 2819) koskevan asiakirjan (kaivosluvassa annettavien yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi tarpeellisten määräysten tarkistaminen).

Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle on tullut kuulutusaikana kaksi lausuntoa ja kaksi muistutusta, joista Tukes on pyytänyt Terrafame Oy:tä ("Terrafame" tai "yhtiö") toimittamaan kaivoslain 42 §:n mukaisen selityksen 31.5.2024 mennessä. Lisäksi jälkitoimituksena on toimitettu mielipide, johon yhtiö toimittaa selityksensä samassa yhteydessä.

2 Selitys

Alla esitetään vastine annettuihin lausuntoihin ja muistutuksiin.

2.1 Kainuun ELY-keskus

Lausunnon pääkohdat:

Kainuun ELY-keskus on lausunnossaan käynyt läpi yhtiön tämänhetkisen ympäristölupatilanteen ja sulke-
missuunnittelun tilan sekä ympäristöluvista määräytyvät vakuudet. Kainuun ELY-keskus on myös todennut,
että lähialueiden pintavesien tilassa on tapahtunut viime vuosina myönteistä kehitystä. Kainuun ELY-kes-
kus toteaa, ettei sillä ole muuta lausuttavaa asiassa.

Selitys:

Terrafame Oy:llä ei ole huomauttamista annettuun lausuntoon.

2.2 Kainuun liitto

Lausunnon pääkohdat:

Kainuun liitto on lausunnossaan käynyt läpi Kainuun maakunnan alueen maakuntakaavojen tilanteen. Kai-
nuun liitto toteaa, että voimassa olevassa Kainuun vaihemaakuntakaavassa 2030 Terrafamen laajennuk-
sen kaivospiirihakemuksen mukainen alue on osoitettu erityisominaisuutta kuvaavalla osa-aluemerkinnällä
kaivosmineraalialueeksi. Kainuun liitto toteaa myös, että vaihemaakuntakaavassa 2030 on annettu
suunnittelumääräys "Alueen käyttöönottoa suunniteltaessa on otettava huomioon toiminnan aiheutta-
mat ympäristövaikutukset tuotannon aikana ja sen päätyttyä". Lisäksi lausunnossa on todettu, että Kai-
nuun tuulivoimamaakuntakaavan 2035 laatimisen yhteydessä Kainuun tuulivoimamaakuntakaavassa
2030 osoitetun Sivakkalehdon tuulivoimaloiden alueen rajaus on muuttunut.

Kainuun liitto toteaa lausunnossaan, ettei sillä ole huomautettavaa kaivosluvassa annettavien sekä yleis-
ten ja yksityisten etujen turvaamiseksi tarpeellisten määräysten tarkistamiseen

Selitys:

Terrafame Oy:llä ei ole huomauttamista annettuun lausuntoon.

2.3 Jormaskylä-Korholanmäki osakaskunta

Muistutuksen pääkohdat:

Jormaskylä-Korholanmäen Osakaskunta huomauttaa lausunnossaan, että se ei ole saanut osaltaan selvyttä Terrafame Oy:n louhintakorvausten laskentaperusteisiin. Nyt kaivospiiriä laajennettaessa tähän tulisi saada selkeä peruste.

Selitys

Kuulutettu asiakirja kaivosluvassa annettavien yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi tarpeellisten määräysten tarkistaminen sekä kyseessä oleva asia ja menettely koskevat ainoastaan nykyistä, voimassa olevaa kaivospiiriä. Kaivospiirin laajennusta koskeva asia on vasta hakemuksena vireillä eikä kyseistä asiaa käsitellä tässä menettelyssä.

Myöskään louhintakorvauksia ei käsitellä tämän asian yhteydessä. Selvyyden vuoksi Terrafame toteaa, että Tukes on 19.12.2016 antamallaan lainvoimaisella päätöksellä vahvistanut Jormaskylä-Korholanmäen osakaskunnalle suoritettavan louhimismaksun. Päätöksen mukaan louhimismaksu määräytyy seuraavasti:

- Jormaskylä-Korholanmäen osakaskunnalle on maksettava kaivoslain (503/1965) 45 §:n 1 momentin nojalla kultakin kalenterivuodelta kaivospiirin alueelta louhituista ja maanpinnalle nostetuista kaivoskivennäisistä louhimismaksua 0,1125% vuosittaisesta kaivoskivennäisen arvosta jaettavaksi siinä suhteessa kuin Jormaskylä-Korholanmäen osakaskunnalla on osuutta kaivospiirin alueeseen.
- Louhimismaksu määritetään vuosittain toteutuneiden (päätöksen ajankohtana nikkelin, sinkin ja koboltin) yhtiön metalleista saatujen todellisten hintojen perusteella (= liikevaihto= kaivoskivennäisten arvo).
- Maksun pohjana on yhtiön julkaisema edellisen vuosineljänneksen ja samalla koko edellisen vuoden tulokatsaus. Korvaus maksetaan vuosittain jälkikäteen maaliskuun loppuun mennessä. Mikäli tilintarkastettu tilinpäätös eroaa tästä, tehdään täsmäytys seuraavan vuoden maksun yhteydessä.
- Mikäli Tukesin 19.12.2016 antaman päätöksen mukainen louhimismaksu jää suuruudeltaan pienemmäksi kuin Työ- ja elinkeinoministeriön (30.6.2011) ratkaisun mukainen louhimismaksu, noudatetaan tällöin Työ- ja elinkeinoministeriön päätöksen mukaista laskentakaavaa.

2.4

Muistutuksen pääkohdat:

Hakosen alueen kiinteistönomistajan jättämässä muistutuksessa on tuotu esille, että nykyisestä kaivosalueesta sivukivialueineen aiheutuu ja on jo vuodesta 2008 lähtien aiheutunut huomattavaa haittaa yksityiselle edullemme taloudelliseen, alueiden käyttöön, asuin ympäristön viihtyisyyteen ja jopa terveyteen liittyvien intressien osalta.

Muistutuksessa on esitetty havaintoja virkistyskäytössä olevalle muistuttajan kiinteistölle, joka sijaitsee kaivospiirin rajanaapurina, ulottuvista melu-, pöly-, vesistö- ja tiestön kuntoon liittyvistä vaikutuksista. Muistutuksen mukaan kaivospiirin toiminnasta aiheutuu jatkuvaa ja häiritsevää melua. Lisäksi on tuotu esille vaikutukset Hakonen-järveen, jonka vettä muistuttaja käyttää saunavetenä, sekä pölylaskeumaan liittyviä havaintoja. Muistuttaja vaatii ympäristötarkkailuun liittyviä melu- ja pölymittauksia tehtäväksi kiinteistöllään sekä yhtiötä kunnostamaan kiinteistölle johtavan tien. Lisäksi on edellytetty, että kiinteistön omistajille tulee ilmoittaa mahdollisista poikkeavista pitoisuuksista.

Muistutuksessa on todettu, että kiinteistöt ovat jääneet kaivostoiminnan suoja-alueiksi, niiden arvo on romahtanut ja että kaivostoiminta estää alueiden käytön, esimerkiksi metsänhoitosuunnitelman mukaisen toiminnan ympäristövaikutusten riskin vuoksi.

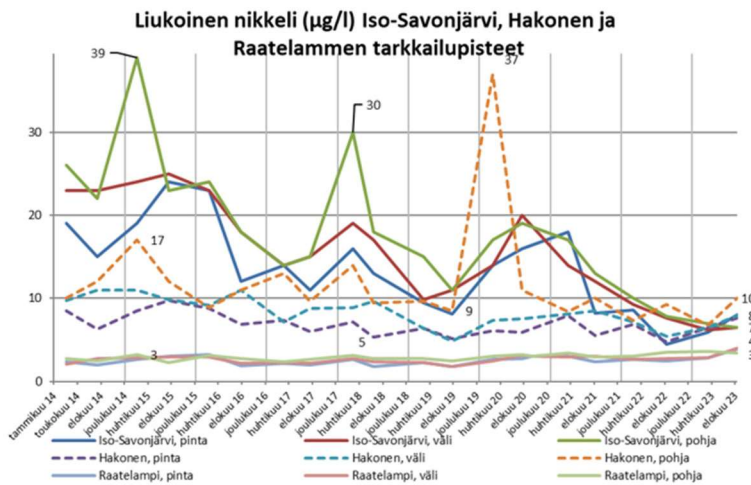
Muistutuksen tekijät katsovat, että kaivosluvassa määrätyt vakuudet tulisi olla suuremmat Terrafame Oy:n esittämään nähden ottaen huomioon nykyinen työn, rakentamisen ja tarvikkeiden kustannustaso.

Selitys:

Muistutuksessa esitettyjen meluvaikutusten osalta Terrafame huomauttaa, että sivukivialueen KL2, joka on muistuttajan kiinteistöä lähinnä oleva prosessialue, täyttämisen on loppunut. Alueella tehdään vielä loppumuotoiluja sekä sulkemiseen liittyviä töitä kuten kiilausta, kalvojen levitystä ja kalvojen suojaeroksen levitystä sekä kasvittamista. Sivukiveä läjitetään tällä hetkellä m sivukivialueelle KL1.

Tarkkailuohjelman mukaiset mittauspisteet valitaan naapurustolta saadun palautteen, olosuhteiden kuten tuulensuunnan sekä edustavuuden perusteella. Hakosen järvellä on vesistötarkkailupiste, minkä lisäksi järven ympärillä olevilta kiinteistöiltä mitataan pölylaskeumaa (kuukausittainen), leijumaa (jatkuva-toiminen) ja melua (jatkuva-toiminen ja kampanjamittaus). Terrafame on kuitenkin valmis tekemään ylimääräisiä mittauksia ja laajentamaan tarkkailuohjelmaa tarvittaessa. Terrafame on myös muistutuksen jättämisen jälkeen sopinut kiinteistön ulkopuolelta ympäristölupapäätöksen (päätös nro 87/2022) mukaisesti. Myös tiestön kunnostustarpeista voidaan sopia erikseen.

Hakonen-järvestä otetaan tarkkailuohjelman mukaisesti vuosittain maalisi- ja elokuussa. Terrafamen vuotta 2023 koskevan pintavesien raportin mukaan kaivospiirin ulkopuolisilta pieniltä järviltä kuten Hakoselta ei havaittu ympäristölaadunormin ylittäviä pitoisuuksia vuonna 2023, kuten ei myöskään vuosina 2021 ja 2022. Esimerkiksi liukoisen nikkelin pitoisuus on ollut alle 10 ug/l Hakosen-järven pinta-, välikeroksissa sekä pohjan lähellä. Pitoisuuksissa on havaittavissa aleneva suuntaus.



Esitetty vakuus on määritetty nykyisen kustannustason mukaisesti. Yhtiö katsoo, että esitetty vakuus, huomioiden myös erilliset ympäristöluvassa jätealueille määritetyt sulkemis- ja jälkihoitovakuudet, on riittävä kattamaan edellytetyt sulkemistoimenpiteet eikä vakuuden määrää tulisi suurentaa.

2.5 Suomen luonnonsuojeluliiton Kainuun piiri ry. ja Kansalaisten kaivosvaltuuskunta

Kuulemisen kohteena olevan asian epäselvyys ja kuulemismenettelyn yhteydessä annettujen tietojen ja aineiston puutteellisuus (ensisijainen vaatimus 1 ja toissijainen vaatimus 9)

Mielipiteen pääasiallinen sisältö:

Tukesin 16.4.2024 kuuluttama kuulemis- ja lausuntopyyntöasiakirja on muistuttajan mukaan riittämättömiin selvityksiin perustuva sekä kaivosluvan suhteen (jota kuulemis- ja lausuntopyyntöasiakirja koskee) että siihen kaivoslupaan liitettäväksi tarkoitettujen 'yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi tarpeelliset määräykset' tarkistamismenettelyn toteuttamiseksi, jonka vuoksi kuulutettu kuulemis- ja lausuntopyyntöasiakirja on palautettava Tukesille uudelleen asianmukaisesti valmisteltavaksi.

Kaivoslupa tulee korjata kaivoslain 52 §:n kohtien 8b-d perusteella. Asiassa tulee huomioida yleisenä etuna vesistöreittien alajuoksulla lopulta väistämätön vaara vesien pilaantumisesta ja tästä seuraavat haitat kalastukselle, matkailulle ja vesistöjen virkistyskäytölle sekä toisaalta laajemmat haitat johtuen ekologisista vahingoista vesistöjen tuottamien ravintoketjujen kärsiessä.

Selitys:

Asian epäselvyys

Talvivaaran kaivospiiri (KaivNro 2819) on tullut voimaan 24.9.1986. Kaivospiiriin kuuluva kaivosoikeus on siirtynyt Terrafamelle Tukesin 14.8.2015 tekemällä lainvoimaisella päätöksellä. Kyseessä on lainvoimaiseen päätökseen perustuva, voimassa oleva kaivosoikeus. Terrafamella ei ole muita voimassa olevia kaivospiirejä, kaivosoikeuksia tai kaivoslupia. Kaivospiirin laajennusta koskeva asia on hakemuksena vireillä Tukesissa.

Talvivaaran kaivospiiri on myönnetty vanhan kaivoslain (503/1965, "Vuoden 1965 kaivoslaki") nojalla. Voimassa olevan kaivoslain (621/2011, "KL") 181 §:n 1 momentin mukaan vanhan kaivoslain nojalla annettu kaivosoikeus jää voimaan kaivospiirimääräyksessä ja kaivoskirjassa mainituilla ehdoilla. Kaivosoikeuteen sovelletaan edelleen, mitä Vuoden 1965 kaivoslain 44 ja 45 §:ssä säädetään, sekä kaivospiiriin ja sen apualueeseen, mitä Vuoden 1965 kaivoslain 22 §:ssä säädetään. Vuoden 1965 kaivoslaissa ei ole edellytetty erityisten yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi tarpeellisten määräysten antamista. KL 181 §:n 4 momentin nojalla myös vuoden 1965 kaivoslain nojalla myönnettyjä kaivospiirejä koskien on tullut antaa yleisten ja yksityisten etujen kannalta tarpeelliset määräykset sekä määrätä vakuuden laji ja suuruus kolmen vuoden kuluessa uuden kaivoslain voimaan tulosta. KL 62 §:n 2 momentin mukaan toistaiseksi voimassa olevan kaivoslupan määräyksiä on tarkistettava vähintään kymmenen vuoden välein. Lupamääräysten tarkistaminen ei saa sanottavasti vähentää kaivoshankkeesta saatavaa hyötyä.

Talvivaaran kaivospiiriä koskien on KL 181 §:n 4 momentin mukaisesti annettu yleisten ja yksityisten etujen kannalta tarpeelliset määräykset Tukesin 30.6.2014 antamalla päätöksellä, ja määräyksiä on tarkistettu Tukesin 14.10.2016 antamalla päätöksellä. Vuoden 2016 päätöksessä annetun lupamääräyksen 6 mukaan lupamääräykset tarkistetaan 1.9.2019. Tukesin 16.2.2024 päivytyssä kuulemisasiakirjassa esitetyn mukaisesti lupamääräysten tarkistaminen on viivästynyt mm. kaivospiirin laajennusta koskevan asian johdosta. Kaivostarkastuksen 9.6.2021 yhteydessä Tukes on päätenyt siihen, että lupamääräykset tulee tarkistaa voimassa olevan kaivospiirin osalta ennen kaivospiirin laajennusta koskevan asian ratkaisua. Nyt kyseessä oleva asia on tullut vireille 9.6.2021. Terrafame on vuosina 2022 ja 2023 täydentänyt lupamääräysten tarkistamiseen liittyvää selvitystä. Lopullinen selvitys on toimitettu Tukesille 21.7.2023 ja sen päivitys 28.12.2023.

Edellä sanottuun viitaten Terrafame toteaa, että nyt kyseessä oleva asia koskee voimassa olevalle Talvivaaran kaivospiirille (KaivNro 2819) annettujen yleisten ja yksityisten etujen turvaamisen kannalta tarpeellisten määräysten tarkistamista KL 62 §:n 2 momentin nojalla. Kyseiset seikat käyvät ilmi Tukesin 16.2.2024 päivätystä kuulemisasiakirjasta ja päätöksen kohteena oleva kaivospiiri on myös yksilöity kuulemisasiakirjan etusivulla. Lisäksi Tukesin kuulemisasiakirjassa on vielä erikseen listattu 14.10.2016 annetusta päätöksestä ilmenevät ja tarkistuksen kohteena olevat lupamääräykset. Edellä sanotun perusteella yhtiö katsoo, ettei kuulemisen kohteena olevaan asiaan liity mielipiteessä esitetyn kaltaista epäselvyyttä, vaan kaivosoikeus, johon nyt kyseessä oleva asia liittyy, käy yksiselitteisesti ilmi niin kuulemisasiakirjasta kuin myös sen liitteenä olevasta yhtiön selvityksestä.

Lupapäätöksen tarkistamisen perusteena on KL 52 §:n 7) kohdan mukaisesti lupamääräysten tarkistamiseen liittyen toimitettu selvitys, josta KL 37 §:n mukaisesti lupaviranomainen pyytää lausunnon ja johon KL 39 §:n mukaisesti varataan asianosaisille tilaisuus tehdä muistutuksia lupamääräysten tarkistamiseen liittyen ja muille kuin asianosaisille tilaisuus ilmaista mielipiteensä asiassa. Terrafamen näkemyksen mukaan yhtiö on toimittanut riittävän selvityksen yleisten ja yksityisten etujen turvaamisen kannalta tarpeellisten määräysten tarkistamista varten. Asian käsittelyä koskevien säännösten mukaan kuuleminen koskee asiaa koskeva hakemusta eli tässä tapauksessa lupamääräysten tarkistamiseen liittyen toimitettua selvitystä. Näin ollen kuulutusmateriaalin ei kuulu sisältää kaivoskirjaa. Kuulutuksen tarkoituksena on tiedottaa asian vireilläolosta ja varata tilaisuus saada tietoja asian käsittelyn lähtökohdista ja tavoitteista

sekä tarjota mahdollisuus vaikuttaa itseään ja elinympäristöään koskevaan päätöksentekoon varaamalla tilaisuus lausua mielipiteensä asiasta. Kuulutuksesta on käytävä ilmi ainakin valtioneuvoston kaivostoinnasta antaman asetuksen 26 §:ssä edellytetyt kuulutuksen sisällöllisiä vähimmäisvaatimuksia koskevat tiedot sekä ratkaistavana olevan asian olosuhteista riippuen myös muut tarpeelliset tiedot. Terrafamen näkemyksen mukaan kuulutus on sisältänyt vaaditut tiedot.

Uraani

Siltä osin kuin mielipiteessä on huomautettu, ettei alkuperäisessä kaivoskirjassa ole mainittu hyödynnettävänä mineraalina uraania ja annettu ymmärtää luvituksen olevan puutteellinen tältä osin, Terrafame toteaa, ettei kaivosluvista tai niitä edeltäneissä kaivospiirimääräyksissä/kaivoskirjoissa ole rajoitettu hyödynnettäviä mineraaleja, eikä kaivosoikeus ylipäätään rajoitu vain tiettyyn mineraaliin. Kaivosluvan/kaivosoikeuden myöntämisen edellytyksenä on hyödyntämiskelpoiseksi todettuun kaivosmineraalin esiintymään, mutta KL 17§:n 1 momentin mukaan kaivoslupa oikeuttaa hyödyntämään kaikki kaivosalueella tavatut kaivosmineraalit. Malmin louhinnan yhteydessä maaperästä tulee louhittavan malmin mukana myös muita siellä esiintyviä kaivosmineraaleja ja näiden hyödyntäminen mahdollisuuksien mukaan on yhtiön näkemyksen mukaan sekä kaivoslain että ympäristölainsäädännön kannalta hyvä ratkaisu. Kaivoslain nojalla kaivosluvan haltija on myös nimenomaisesti velvollinen huolehtimaan siitä, että louhinnassa ja hyödyntämisessä ei tapahdu kaivosmineraalien ilmeistä tuhlausta. Mielipiteessä mainittuja perusteita alkuperäisen kaivoskirjan tai kaivosoikeuden siirtopäätöksen liittämiseksi kuulemisasiakirjaan ei tälläkään perusteella ole. Kuulemisasiakirjassa ei ole myöskään tullut yksityiskohtaisesti selostaa kaivoslupaan ja ydinenergialupaan liittyviä lupakäsittelyjä. Tältä osin yhtiö kuitenkin huomauttaa, että kuulemisen kohteena olevassa yhtiön selvityksessä on käsitelty myös suunniteltua uraanin talteenottoa ja kuvattu sen edellyttämien lupien tilannetta.

Valtioneuvosto on myöntänyt Terrafamelle ydinenergiailaissa tarkoitetun luvan (valtioneuvoston päätös 6.2.2020 VN/7915/2019/TEM-5), joka oikeuttaa uraanin talteenottoon Sotkamon kaivoksesta saatavasta malmista. Päätös on tullut lainvoimaiseksi korkeimman hallinto-oikeuden 24.6.2021 antamalla vuosikirjapäätöksellä (KHO:2021:87). Päätöksessä korkein hallinto-oikeus on katsonut, että talteenottolaitoksella voidaan harjoittaa valtioneuvoston päätöksen 1 kohdassa (hakijan kaivoksesta peräisin olevan uraanin talteenotto) tarkoitettua toimintaa laitokselle myönnetyn voimassa olevan ympäristöluvan mukaisesti. Yhtiön lainvoimaiset ympäristö- ja kemikaaliluvat mahdollistavat uraanin talteenoton. Korkein hallinto-oikeus on päätöksessään nimenomaisesti todennut, että ydinenergia-asetuksen (161/1988) 2 §:n mukaisesti kaivoksella louhittavaa malmia ei sen uraanipitoisuuden vuoksi katsota uraania sisältäväksi malmiksi eikä kaivoksen toiminnassa siten ole kyse uraanimalmin louhimisesta. Alueella louhittava malmi sisältää ainoastaan pienen määrän luonnonuraania (noin 17 milligrammaa kilogrammassa) ydinenergia-asetuksen (161/1988) 2 §:ssä asetetun vähintään 1 000 mg/kg alarajan mukaan.

Yhtiö huomauttaa, että uraanin talteenottoa varten on haettu lupaa huomattavasti alkuperäisen kaivospiirin määräämisen ja kaivosoikeuden voimaantuloon jälkeen, minkä vuoksi asioiden yhdessä käsitteleminen KL 43 §:ssä tarkoitetulla tavalla ei olisi edes ollut mahdollista. Ydinenergiain 23 §:ää, sellaisena kuin se oli laissa 622/2011, koskevan hallituksen esityksen (HE 273/2009 vp) yksityiskohtaisissa perusteluissa on todettu, että kaivoshankkeen tarkoituksena on alun perin voinut olla muiden kuin radioaktiivisten kaivosmineraalien hyödyntäminen, ja hankkeelle on myönnetty uuden kaivoslain mukainen kaivoslupa. Esiintymässä voi myös olla uraania ja toriumia, jonka hyödyntäminen tulee ajankohtaiseksi myöhemmin. Sen vuoksi hyödyntämiseen tarvittavaa ydinenergiain mukaista lupaa haettaisiin erikseen. Vastaavasti meneteltäisiin, kun kyse on kaivoshankkeesta, jolle on myönnetty kaivosoikeus kumottavan lain nojalla. Joka tapauksessa asia on edellä todetusti jo lainvoimaisesti ratkaistu.

Uraanin talteenottoa koskeva asia tai mielipiteessä viitattu kaivoskirjojen yhdistämistä koskeva asia ei liity nyt kyseessä olevaan lupamääräysten tarkistamista koskevaan menettelyyn. Yhtiö katsoo, että uraanin talteenotosta aiheutuvat ympäristövaikutukset on arvioitu ja otettu huomioon toiminnalle myönnetyn ympäristöluvan yhteydessä. Yhtiön prosessissa ja tuotteissa mukana oleva uraani ei aiheuta vaaraa ihmisille tai ympäristölle, sillä pitoisuus on pieni, ja uraani on koostumukseltaan luonnonuraania. Säteilytaso teollisuusalueella ei eroa normaalista taustasäteilystä luonnossa. Terrafame katsoo, että kaivostoimintaa ml. uraanin talteenotto on riittävällä tavalla kuvattu yhtiön selvityksessä ja vaikutuksia on edellä todetusti muiden prosessien yhteydessä selvitetty kattavasti. Tukes voi päätöstä antaessaan arvioida, onko erityisten lupamääräysten antaminen uraanin talteenottoa koskien tarpeen vai ei. Selvyyden vuoksi yhtiö toteaa, ettei lupamääräysten tarkistaminen kuulu mielipiteessä viitatulla tavalla työ- ja elinkeinoministeriön toimivaltaan eikä valtioneuvoston ratkaistavaksi.

Aiemmin (2014 ja 2016) annettujen lupamääräysten puutteellisuutta koskevat väitteet

Yhtiö toteaa, ettei nyt kyseessä olevan menettelyn yhteydessä voida enää nimenomaisesti arvioida vuonna 2014 tai 2016 annettujen määräysten antamista koskevaan päätökseen liittynyttä kuulutusmenettelyä, lupamääräysten riittävyttä ja kaivoslainmukaisuutta tai määräysten perustumista riittäviin selvityksiin. Asia on näiltäkin osin jo aikanaan lainvoimaisesti ratkaistu. Lausuntojen pyytämällä ja mahdollisuuden tarjoamisella muistutusten ja mielipiteiden esittämiseen on nimenomaan tarkoitus saada eri tahoilta näkemyksiä ja tietoja, jotka Tukes voi ottaa huomioon lupamääräyksistä päättäessään. Toisin kuin mielipiteessä annetaan ymmärtää, Tukes on nimenomaan kuulemisasiakirjassaan viitannut asiaan soveltuviin lainkohtiin kuten KL 52 §:ään. Se, ettei kuulemisasiakirjassa ole selostettu mielipiteessä viitatus korkeimman hallinto-oikeuden ratkaisun (KHO 6029/2017) sisältöä, ei tee kuulemisesta virheellistä tai puutteellista.

Asian vireilletuloa ja soveltuvaa lainsäädäntöä koskevat väitteet

Yhtiö toteaa, että Tukesin kuulemisasiakirjasta ilmenevällä tavalla nyt kyseessä olevan lupamääräysten tarkistamista koskevan asian on katsottu tulleen vireille 9.6.2021. Kaivoslakia koskeneen lakimuutoksen 505/2023 voimaantulo- ja siirtymäsäännösten mukaan lakimuutos on tullut voimaan 1.6.2023. Lakimuutoksen voimaan tullessa vireillä olevissa asioissa noudatetaan lakimuutoksen voiman tullessa voimassa olleita säännöksiä. Lisäksi ko. säännösten mukaan kaivosviranomaisen on annettava kaivosoikeuden haltijalle lakimuutoksen mukaiset yleisten ja yksityisten etujen kannalta tarpeelliset määräykset ja tarkistettava vakuutta koskeva lupamääräys 62 §:n mukaisen kaivosluvan määräaikaisen tarkistamisen yhteydessä tai, kun lupaa muutetaan 69 §:n 1 tai 4 momentin perusteella, kuitenkin viimeistään viiden vuoden kuluessa lakimuutoksen voimaantulosta. Hallituksen esityksen (126/2022) mukaan yleinen siirtymäsäännös koskisi ennen lain voimaantuloa jätettyjen lupahakemusten ja muiden asioiden käsittelyä. Edellä todetun perusteella Terrafame katsoo Tukesin kuulutusasiakirjassa esittämän mukaisesti, ettei kaivoslain muutos 505/2023 sovellu nyt kyseessä olevaan asiaan, joskin lupamääräykset on siirtymäsäännösten mukaisesti tarkistettava uudelleen viiden vuoden kuluessa kaivoslain muutoksen voimaantulosta 1.6.2023 lükien.

Mielipiteessä on myös viitattu muutetun kaivoslain 52 §:n 8d-b kohtien osalta vesistön pilaantumisen varaan ja tästä kalastukselle, matkailulle, vesistöjen virkistyskäytölle sekä luonnolle (mielipiteessä käytetty termi "ekologiset vahingot") aiheutuviin haittoihin. Tältä osin yhtiö toteaa edellä mainitun lisäksi, että kaivoslain esitöistä (HE 126/2022 vp) ilmenee, että kaivoslain nojalla annettavilla lupamääräyksillä on tarkoituksena erityisesti maisemallisten, muille elinkeinoille tai lähiasutukselle aiheutuvien haittojen vähen-

täminen ja että päästöjä koskevat lupamääräykset kuuluvat ympäristöluvan alaan. Edellä sanotun perusteella yhtiö katsoo, että nyt kyseessä olevan kaivostoiminnan vesistö päästöjen ja -vaikutusten arviointi ja niitä koskevien määräysten antaminen ovat kuuluneet ja jatkossa edelleen kuuluvat toiminnan ympäristöluvituksen yhteyteen, eivätkä siten nyt kaivoslain nojalla annettavien lupamääräysten antamisen yhteyteen.

Edellä selostetun nojalla mielipiteessä esitetyt väitteet koskien kuulemisen kohteena olevan asian epäselvyyttä ja kuulemismenettelyn yhteydessä annettujen tietojen ja aineiston puutteellisuutta ovat perusteettomia ja vaatimus kuulutetun kuulemis- ja lausuntopyyntöasiakirjan palauttamisesta Tukesille uudelleen asianmukaisesti valmisteltavaksi tulee hylätä.

Vakuutta koskevien selvitysten riittämättömyyttä ja vakuuden määrää koskevat väitteet ja vaatimukset (ensisijaiset vaatimukset 2 ja 4 ja toissijainen vaatimus 10)

Mielipiteen pääasiallinen sisältö:

Kuulutettu kuulemis- ja lausuntopyyntöasiakirja on riittämättömiin selvityksiin perustuva kaivoslupaan (jota ei ole yksilöity) liitettäväksi tarkoitettujen 'yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi tarpeelliset määräykset' tarkistamiseksi lupamääräyksen 5 mukaisen vakuusvaatimuksen määrittämiseksi kaivospiiriin tarvittavien sulkemis- ja jälkihoitosuunnitelmien toteuttamiseksi, koska riittäviä selvityksiä sulkemissuunnitelmista ja jälkihoitosuunnitelmista kustannusarvioineen ei ole esitetty, minkä vuoksi kuulutettu kuulemis- ja lausuntopyyntöasiakirja on palautettava Tukesille uudelleen asianmukaisesti valmisteltavaksi.

Vesi- ja muiden ympäristövaikutuksien torjumiseen tarvittavat vakuudet kaivoslain osalta on selvitettävä.

Tulee selvittää, onko kaivostoiminta merkittävällä tavalla EU:n perussopimuksen vastaista laitonta valtioneutukea, kun kaivos ei pysty vastaamaan saastumisen ja pilaantumisen vaikutuksiin. Viittaamme EU-oikeuden Iberpotash -päätökseen. Tällainen toiminta on myös vakavalla tavalla yleisen edun vastaista ja siitä voi seurata sanktioita.

Selitys:

Mielipiteessä on esitetty, ettei yhtiön selvitykseen sisältynyttä vakuusesitystä voida pitää luotettavana tai riittäviin selvityksiin perustuvana ottaen huomioon, ettei "hyväksytyä sulkemissuunnitelmaa" ole olemassa tai liitetty kuulemisasiakirjaan. Lisäksi mielipiteessä on aitojen kunnossapidon osalta viitattu vakuuden euromääräiseen riittämättömyyteen ja yleisesti vakuuden kattamien toimenpiteiden riittämättömyyteen.

KL 52 §:n 3 momentin 6 kohdan mukaan kaivosluvassa on annettava yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi tarpeelliset määräykset kaivostoiminnan lopettamiseen liittyvästä vakuudesta 10 luvun mukaisesti sekä muista lopettamiseen liittyvistä ja lopettamisen jälkeisistä velvollisuuksista. Kyseisessä lainkohdassa tai muuallakaan kaivoslaissa ei viitata nimenomaisesti sulkemissuunnitelmaan, vaan kaivostoiminnan lopettamistilanne tulee huomioon otetuksi kaivoslaissa tarkoitettujen toiminnan lopettamista koskevien säännösten ja lupamääräysten kautta. Edellä sanotun perustella Terrafame katsoo, ettei mielipiteessä viitattu "hyväksytyä sulkemissuunnitelmaa" ole edellytys lupamääräysten tarkistamiselle ja nyt kyseessä olevan asian käsittelyn jatkamiselle.

Terrafame toteaa, että se on laatinut sulkemissuunnitelmakoosteen (Terrafame Oy, Sulkemissuunnitelma 29.6.2021) Kolmisopen esiintymän hyödyntämisestä ja kaivospiirin laajennuksen YVA-menettelyn yhteydessä. YVA-menettelyssä sulkemissuunnitelmaa päivitettiin niin, että se kattaa myös kaivospiirin laajennuksen sekä kaivospiirin pohjoisosalle suunnitellut toiminnot koskien Kolmisopen hyödyntämistä. Yhtiön lupamääräysten tarkistamista varten laatimassa selvityksessä on viitattu kyseiseen sulkemissuunnitelmaan ja keskeisimmiltä osin kuvattu siihen sisältyneitä tietoja. Yhtiön näkemyksen mukaan koko sulkemissuunnitelmaa ei ole kuitenkaan ollut tarpeen liittää lupamääräysten tarkistamista koskeneeseen selvitykseen. Joka tapauksessa sulkemissuunnitelma on ollut ja edelleen on julkisesti kaikkien saatavilla.¹ Yhtiön nyt esittämä vakuusmäärä perustuu päivitettyyn sulkemissuunnitelmaan ja kaivoslain toiminnan lopettamista koskeviin säännöksiin ja määräyksiin. Koska kaivostoiminnassa voi sen elinkaaren aikana tapahtua muutoksia, voi myös sulkemissuunnitelma ja/tai sulkemista koskevia lupamääräyksiä olla tarpeen myöhemmin tarkistaa uudelleen. Tämä ei tarkoita sitä, etteikö nyt esitetty kuvaus kaivostoiminnan lopettamistilanteesta ja ehdotettu vakuuden määrä perustuisi asian riittävään selvittämiseen. Lisäksi yhtiö huomauttaa, että kaivostoiminnan lopettamisesta tullaan KL 147 §:n mukaisesti tekemään aikanaan vielä erillinen päätös, jonka yhteydessä voidaan KL 148 §:n nojalla antaa edelleen uusia lopettamista koskevia lupamääräyksiä.

Edellä sanottuun liittyen yhtiö Terrafame toteaa, että KL 108 §:n, sellaisena kuin se oli voimassa ennen 1.6.2023 voimaan tullutta muutosta, mukaan kaivosluvan haltijan on asetettava kaivostoiminnan lopetus- ja jälkitoimenpiteitä varten vakuus, jonka on oltava riittävä kaivostoiminnan laatu ja laajuus, toimintaa varten annettavat lupamääräykset ja muun lain nojalla vaaditut vakuudet huomioon ottaen. Lainkohdassa tarkoitettuina lopetus- ja jälkitoimenpiteinä voidaan pitää alueen kunnostamista KL 143 §:ssä tarkoitettulla tavalla sekä louhittujen kaivosmineraalien, rakennusten ja rakennelmien poistamista KL 144 §:ssä tarkoitettulla tavalla. Lain esitöiden (HE 273/2009 vp) nojalla kyse on alueen saattamisesta yleisen turvallisuuden vaatimaan kuntoon sekä alueen kunnostamisesta, siistimisestä ja maisemoinnista. Kyseiset veloitteet täydentävät YSL 90 §:ssä säädettyjä, toiminnan lopettamisen jälkeisiä velvoitteita, jotka koskevat mm. kaivosten jätealueita ja rikastushiekka-altaita. Edelleen lain esitöissä on todettu, että KL 144 § koskee kaivostoiminnan harjoittajan ja kiinteistön omistajan välistä suhdetta. Näin ollen velvoite louhittujen mineraalien, rakennusten ja rakenteiden poistamiseen alueelta tulee käytännössä sovellettavaksi vain silloin, kun toiminnanharjoittaja ei omista aluetta. Lain esitöissä on lisäksi nimenomaisesti todettu, että muiden maa- ja kallioperästä louhittujen ainesten kuin kaivosmineraalien poistamiseen sovelletaan, mitä ympäristönsuojelulaisissa säädetään.

Edellä sanotun perusteella ja siltä osin kuin mielipiteessä on kommentoitu yhtiön omistamille maille jääviä rakennuksia, yhtiö toteaa, että kyse on rakennusluvan nojalla rakennetuista rakennuksista ja rakennelmista, joista ei aiheudu ympäristön pilaantumisen vaaraa, eikä niiden purkaminen toiminnan loputtua ole välttämätöntä. Edelleen liuoskiertoon liittyviä altaita, jätteitä ja pilaantuneita maita koskevat vakuudet sisältyvät yhtiön näkemyksen mukaan ympäristönsuojelulain nojalla määrättävään vakuuteen. Kuten yhtiön selvityksessä on todettu, yhtiö on asettanut ympäristö- ja vesitalousluvan lupamääräysten mukaisesti jätealueiden tarkkailua ja suotovesien käsittelyn varmistamista koskevan vakuuden. Lisäksi yhtiö on ympäristöluvan mukaisesti asettanut huomattavan kaatopaikkojen jälkihoidon varmistamista koskevan vakuuden. Vakuus kattaa jo tehtyjen, mutta vielä sulkemattomien läjitysalueiden- ja liuotusalueiden sulkemisesta aiheutuvat kustannukset sekä liuotusalueiden, sivukivialueiden, kipsisakka-aitaiden, pilaantuneiden

¹ Terrafame Oy:n sulkemissuunnitelma (29.6.2021): <https://www.ymparisto.fi/sites/default/files/documents/Liite4sulkemissuunnitelma.pdf>.

den maiden kunnostamisen, tarkkailun ja suotuvesien käsittelyn varmistamisen. Edellä sanottuun perustuen yhtiö on selvityksessään katsonut, että riittävinä toimenpiteitä alueen saattamiseksi yleisen turvallisuuden edellyttämään tilaan ja siten nyt määrättävän kaivoslain mukaisen vakuuden kohteena voidaan pitää alueen aitausta ja varoituskylttien asentamista.

Siltä osin kuin mielipiteessä on katsottu, ettei aitojen ylläpitoon esitetty summa ole riittävä ja todettu, että kaivoslaki velvoittaa arvioimaan jälkivaikutuksia vähintään 30 vuotta, yhtiö toteaa ensinnäkin, että 30 vuoden määräaika on lisätty kaivoslakiin vasta lakimuutoksella 505/2023, joka ei Tukesin kuulutusasiakirjassa ilmoitetun perusteella sovellu nyt kyseessä olevaan asiaan. Joka tapauksessa on katsottava, että tähän laissa edellytettyyn 30 vuoteen nähden mielipiteessä esitettyjä aikamääriä ("useita kymmeniä tuhansia vuosia" ja "ikuisesti") on pidettävä täysin kohtuuttomina. Edelleen on huomattava, että kuten yhtiön selvityksessä on todettu, louhokset, tuotantoalueet ja jätteiden läjitysalueet tullaan lähtökohtaisesti saattamaan yleisen turvallisuuden edellyttämään kuntoon siten, ettei alueella liikkumista ole pitkällä aikavälillä tarpeen rajoittaa. Turvallisuusriskin aiheuttavat alueet tullaan kuitenkin aitaamaan ja varustamaan varoituskyltein. Yhtiö on nyt antamassaan selvityksessä esittänyt kaivoslain mukaisille lopetus- ja jälkihoitotoimenpiteille vakuuden määräksi yhteensä 385 000 euroa. Tästä summasta 382 500 euroa on osoitettu aitaamiseen. Kaivoksen toiminnan laadussa tai luonteessa ei ole tapahtunut vakuuden kannalta merkityksellisiä muutoksia, ja toiminnan laajuudessa tapahtuneet muutokset on esitetyn vakuuden määrässä huomioitu. Yhtiön vakuuden pohjana oleva kustannusarvio perustuu saatuihin tarjouksiin ja alueelle nykyisellä kustannustasolla toteutettuihin vastaaviin aitaamisiin mukaan lukien asentaminen ja alkuvaiheen ylläpito, jolla varmistetaan aitaamisen kestävyys pidemmällä aikavälilläkin. Korkeimman hallinto-oikeuden aiemmin antaman ratkaisun (KHO 2017:24) mukaan vakuuden tulee sisältää arvonisäveron osuus, mikä näin ollen luonnollisesti sisältyy myös yhtiön edottaman vakuuden määrään. Yhtiön näemyksen mukaan vakuus kattaa kaivoslain edellyttämät toimenpiteet ja summa on riittävä kattamaan näistä aiheutuvat kustannukset.

Siltä osin kuin mielipiteessä on viitattu kaivoslain uudistuksen mukaisten vakuuksien puuttumiseen yhtiö viittaa edellä lakimuutoksen 505/2023 soveltumisesta todettuun ja toteaa lisäksi, että läjitys- ja jätealueiden sulkemista, vesienkäsittelyä ja jälkitarkkailua koskien vakuudet on määrätty ympäristöluvassa. Mielipiteessä viitatuksi jatkamiseen liittyvät kustannukset eivät kuulu kaivoslain mukaisella vakuudella katettaviin toimenpiteisiin.

Sillä seikalla, ettei ympäristölupa ole vielä lainvoimainen, ei ole merkitystä arvioitaessa nyt asettavan vakuuden määrää. Tukes ottaa lupapäätöstä antaessaan kantaa vakuuden määrään ja varmistaa, että vakuus kattaa kaivoslain mukaisella vakuudella katettavat toimenpiteet.

Mielipiteessä viitatuksi Iberpotash-ratkaisun osalta Terrafame toteaa, että nyt kyseessä olevassa asiassa on kyse kaivos- ja malminrikastustoimintaan osakeyhtiömuotoiselle, kaivosalalla toimivalle luvan haltijalle Vuoden 1965 kaivoslain mukaisesti myönnetyn kaivospiirin osalta kaivoslain nojalla yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi tarpeellisten määräysten tarkistamisesta. Asiassa annettavalla päätöksellä nimenomaan tarkistetaan myös aiemmin määrätty vakuus laissa säädetyn mukaiselle tasolle. Tältä osin Terrafame myös toteaa, että mielipiteessä esitetty väite, ettei kaivos pystyisi vastaamaan saastumisen ja pilaantumisen vaikutuksiin pidä paikkansa. Kaivoksen rakenteille ympäristöluvassa määrättyillä pohjarakenteilla ja vesienhallintaa koskevilla menettelyillä ja vesien puhdistamisella varmistetaan, ettei ympäristön pilaantumista aiheudu.

Edellä selostetun nojalla kuulutettu kuulemis- ja lausuntopyyntöasiakirja perustuu riittäviin selvityksiin yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi tarpeellisten määräysten tarkistamiseksi Talvivaaran kaivospiirin osalta mukaan lukien lupamääräyksen 5 mukaisen vakuuden määrittäminen kaivospiiriin tarvittavien sulkemis- ja jälkihoitosuunnitelmien toteuttamiseksi. Näin ollen vaatimus kuulutetun kuulemis- ja lausuntopyyntöasiakirjan palauttamisesta Tukesille uudelleen asianmukaisesti valmisteltavaksi on perusteeton ja tulee hylätä.

Kaivoksen valumien vaikutukset pitkien aikojen kuluessa ja vesi- ja muiden ympäristövaikutusten arviointi (ensisijaiset vaatimukset 3 ja 4 (riskit ja haitat yleisille eduille pitkien aikojen kuluessa kaivoksen sulkemisen jälkeen) sekä 5)

Mielipiteen pääasiallinen sisältö:

Kaivoksien valumien vaikutukset on selvitettävä pitkienkin aikojen kuluessa. Tähän velvoittaa myös kaivannaisjäteasetus, esimerkiksi louhosvesien ja pilaantuneiden maiden osalta se kuuluu Tukesin vakuuden piiriin.

Riskit ja haitat yleisille ja yksityisille eduille myös pitkien aikojen kuluessa kaivoksen sulkemisen jälkeen on selvitettävä. On huomioitava, että kaivoksen sulkemisen jälkeisiä vaikutuksia ei ole käsitelty YVA-arvioinnissa, kuin mallintamalla vesien pitoisuuksia kuuden vuoden päähän. Kaivokselle tulee tehdä ympäristövaikutusten arviointi käsittäen pitkät ajat sulkemisen jälkeen sekä jätteiden vaikutukset.

Selitys:

Terrafame huomauttaa ensinnäkin, että nyt käsiteltävänä olevassa hakemuksessa ei ole kyse kaivosluvan myöntämisestä eikä muustakaan luvasta, jonka viranomaisen myöntää kaivoshankkeen toteuttamiseksi. Kyse ei myöskään ole kaivospiirin laajennuksesta tai muusta alueiden käytön muuttamisesta eikä myöskään muusta hankkeen muutoksesta, jolla olisi merkittäviä ympäristövaikutuksia. Asiassa on kysymys Vuoden 1965 kaivoslain nojalla myönnetyn, lainvoimaisesti voimassaolevan kaivospiirin osalta annettujen yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi tarpeellisten määräysten päivittämisestä kaivoslain mukaisesti. Lupamääräysten tarkistaminen ei edellytä ympäristövaikutusten arviointia.

Toisekseen, Terrafame toteaa, että yhtiö on toteuttanut pelkästään ympäristövaikutusten arviointimenettelyjä viiteen eri otteeseen (tuotannon, vesienhallinnan, akkukemikaalien tuotannon, vanhojen vesienkäsittelysakkujen loppusijoittamisen sekä Kolmisopen esiintymän hyödyntämisen ja kaivospiirin laajennuksen YVA), joten Terrafamen hankkeisiin liittyviä ympäristövaikutuksia on pohdittu useiden YVA-menettelyjen yhteydessä niin ELY-keskuksen asiantuntijoiden kuin ympäristö- ja luonnonsuojeluasioita hoitavien viranomaisten toimesta. Ympäristövaikutusten arviointimenettelyt on yhteysviranomainen todennut asianmukaisesti suoritetuiksi. Kaivoshanke ei ole muuttunut siten, että uusi ympäristövaikutusten arviointi olisi nykyisen toiminnan osalta tarpeen.

Lopuksi Terrafame toteaa, että kaivoksen valumista säännellään toiminnan päästöinä ympäristönsuojelulaissa ja niitä koskevat määräykset annetaan ympäristöluvassa. Kaivosalueen jäte- ja läjitysalueet tullaan toiminnan päättyessä peittämään sulkemirakenteilla. Sulkemirakenteet toteutetaan siten, että ne yhdessä ko. alueiden pohjarakenteiden ja pintakasvillisuuden kanssa tehokkaasti ehkäisevät alueilta muodostuvia päästöjä pitkienkin aikojen kuluessa. Jäte- ja läjitysalueiden sulkemis- ja jälkihoitotoimet on suunniteltu toteutettaviksi siten, tämän jälkeen tarve suljetun alueen aktiiviseen ylläpitoon ja hoitoon jäisi

vähäiseksi ja lopulta aktiivista ylläpitoa ei enää tarvittaisi. Ympäristöluvassa asetettu jätteen käsittelytoiminnan vakuus kattaa myös jätteen käsittelytoimintaan liittyvän maaperän pilaantumisen. Louhoksen täyttyessä vedellä mahdolliset luontaiset haitta-ainepitoisuudet jäävät louhoksen pohjalla oleviin vesikerrokseen, jolloin mahdollisesti ympäristöön johtuva louhosjärven ylivuoto ei aiheuta haitallisia ympäristövaikutuksia.

Kaivostoiminnan päätyttyä toteutettavien sulkemis- ja jälkitoimenpiteiden suorittamisen jälkeen louhokset ja kaivannais- ja prosessijätteiden läjitysalueet saatetaan yleisen turvallisuuden edellyttämään kuntoon siten, että pitkällä aikavälillä alueella liikkumista ei ole tarpeen rajoittaa. Näin olen toiminnan päätyttyä ja sulkemis- ja jälkitoimenpiteiden tultua suoritetuiksi yleisille ja yksityisille eduille ei enää aiheudu haittaa.

Edellä selostetun nojalla ensisijaiset vaatimukset 3 ja 4 (riskit ja haitat yleisille eduille pitkien aikojen kuluessa kaivoksen sulkemisen jälkeen) sekä 5 tulee hylätä.

Muut vaatimukset (ensisijaiset vaatimukset 6 ja 7 sekä toissijainen vaatimus 8)

Mielipiteen pääasiallinen sisältö:

Kaivoksen yleisen edun mukaisuus tulee selvittää kokonaisuutena. Johtuen valumista ja jätteistä johtuen on nähtävissä, että kaivoksen haitat yleisille ja yksityisille eduille ovat merkittävästi suuremmat kuin lähinnä sen työpaikoista ja työntekijöiden verotuloista saatava hyöty. Tämä on erityisen vakavaa, kun tarkastellaan vaikutuksia pidempien aikojen kuluessa. Kaivoksen kannattavuus on jatkuvasti kyseenalainen ja se toimii kasvavalla velkarahoituksella. Yleisen edun mukaisuus on edellytys omaisuuksien lunastukselle kaivostoiminnassa ja hankkeeseen liittyy laajennuslupahakemus. Laajennuksien vaikutus kaivostoiminnan jatkumiseen on selvitettävä. Toisaalta merkittävästi julkisella rahalla toimivien hankkeiden tulee olla yleisen edun mukaisia.

Kaivoslupa tulee kumota kaivoslain 70 §:n perusteella a) kansallisen turvallisuuden ja huoltovarmuuden vaarantavana johtuen jätealueiden pitkäaikaisista vesistövaikutuksista ja koska b) kaivospiiri perustui oleellisesti virheelliseen YVA:an sivukivi- ja prosessijätteiden osalta.

Tulee selvittää, miten toiminta erityisesti jätteiden pitkäaikaisten vaikutusten osalta saadaan kansallisen turvallisuuden kannalta kestäväksi.

Selitys:

Terrafame toteaa, että mielipiteessä viitatus eri vaihtoehtojen arviointi (louhintamenetelmät, maanalainen kaivos vs. avolouhos), jätteiden vaikutusten (erityisesti niistä aiheutuvien päästöjen) arviointi, KL 70 §:n mukaisten luvan peruuttamisedellytysten arviointi, alueiden lunastusedellytysten arviointi, kaivospiirin laajennusasian käsittely tai kaivoksen kannattavuuden arviointi tai yleisten ja yksityisten etujen välinen intressivertailua eivät kuulu nyt kyseessä olevaan asiaan eikä niitä käsitellä nyt kyseessä olevassa menettelyssä. Terrafamen näkemyksen mukaan mielipiteessä esitetty näkemys kaivoksen merkityksestä yleisen edun kannalta on virheellinen ottaen huomioon hankkeen merkittävät aluetaloudelliset ja työllisyysvaikutukset ja jopa valtakunnallinen merkitys kansallisen omavaraisuuden kannalta.

Yhtiö korostaa, ettei KL 62 §:n 2 momentin mukaisessa lupamääräysten tarkistamismenettelyssä ole tarkoitus tai edes voida arvioida kokonaan uudelleen kaivosluvan myöntämisedellytysten täyttymistä tai toisaalta kaivosluvan myöntämisehdien olemassaoloa, vaan kyse on toiminnassa mahdollisesti tapahtuneiden/tapahtuvien muutosten huomioon ottamisesta ja lupamääräysten tarkistamisesta niiden mukaisiksi.

Tämän perusteella yhtiö katsoo, ettei asian käsittelyssä voida ottaa huomioon mielipiteen antajien esittämiä väitteitä mm. siitä, että ”kaivannaisjätteiden pitkäaikaisista vaikutuksista johtuvat ympäristöhaitat” johtaisivat siihen, että kaivostoimintaa olisi pidettävä KL 48 §:n vastaisena ympäristön pilaantumisen tai kansallisen turvallisuuden ja huoltovarmuuden vaarantumisen vuoksi.

Vastoin muistutuksessa väitettyä kyseessä on hyödyntämiskelpoiseksi katsottu esiintymä ja sen nojalla toteuttamiskelpoiseksi todettu kaivoshanke, jolle on myönnetty kaivos- ja ympäristölupa. Terrafamella on käytettävissä kaivostoimintaan varten tarpeellinen asiantuntemus ja riittävä taloudelliset edellytykset eikä se ole myöskään olennaisesti laiminlyönyt kaivostoimintaan soveltuvaan lainsäädäntöön perustuvia velvollisuuksia. Lupahakemuksessa tai sen liitteissä ei ole annettu virheellisiä tai puutteellisia tietoja, jotka olisivat olennaisesti vaikuttaneet luvan myöntämisen edellytyksiin tai muutoin lupaharkintaan. Nyt kyseessä olevat määräykset on jo aiemmin annettu vuonna 2014 ja tarkastettu vuonna 2016 eikä tässä yhteydessä ole mitään epäselvyyttä todettu.

Kansallista turvallisuutta koskevat säännökset ovat tulleet voimaan 1.6.2023 kaivoslain muutoksen 505/2023, joten niitä ei sovelleta tässä asiassa. Selvyyden vuoksi Terrafame kuitenkin toteaa, että vastoin muistutuksessa esitettyä kaivoshankkeen voidaan nikkelin, koboltin ja sinkin sekä akkukemikaalien tuottajana katsoa jopa parantavan kansallista / EU:n omavaraisuutta ja näin myös huoltovarmuutta ja kansallisen turvallisuuden etua. Kansallisen turvallisuuden edulla voidaan katsoa tarkoitettavan mm. maanpuolustuksen, alueellisen koskemattomuuden, sisäisen turvallisuuden, valtion johtamisen, rajaturvallisuuden, rajavalvonnan, huoltovarmuuden, yhteiskunnan kannalta välttämättömän infrastruktuurin toiminnan varmistamisen tai muuta näihin rinnastettavissa olevaa yhteiskunnallisen edun turvaamista. Kyseisten kansallisen turvallisuuden edun varmistamista koskevien säännösten mukainen arviointi ei koske mielipiteessä esitetyn näkemyksen mukaisesti yksittäisen hankkeen ympäristövaikutuksia tai päästöjä, koska niillä ei voida katsoa olevan vaikutusta edellä kuvatun kaltaisiin tekijöihin. Edellä todetusti nyt kyseessä olevan asian käsittely kuuluu Tukesin toimivaltaan, eikä KL 33 tai 33 a §:ien nojalla valtioneuvostolle.

Edelleen yhtiö korostaa, ettei mielipiteessä viitattujen korvausten (ml. kiinteistöjen arvojen aleneminen ja kalastukselle aiheutuva haitta) käsittely kuulu nyt kyseessä olevaan asiaan.

Edellä selostetun nojalla ensisijaiset vaatimukset 6 ja 7 sekä toissijainen vaatimus 8 tulee hylätä asiaan kuulumattomina ja perusteettomina.

Sotkamossa 31.5.2024

Seppo Voutilainen

Toimitusjohtaja

Terrafame Oy

SIGNATURES**ALLEKIRJOITUKSET****UNDERSKRIFTER****SIGNATURER****UNDERSKRIFTER**

This documents contains 15 pages before this page

Tämä asiakirja sisältää 15 sivua ennen tätä sivua

Detta dokument innehåller 15 sidor före denna sida

Dokumentet inneholder 15 sider før denne siden

Dette dokument indeholder 15 sider før denne side

SEPPO ANTERO VOUTILAINEN

9829b6b8-951e-4c30-bc1c-52b8caff731b - 2024-06-03 10:27:42 UTC +03:00

BankID / MobileID - 14d4d409-f63f-4b52-89db-510e5cc0b257 - FI

authority to sign

asemavaltuus

ställningsfullmakt

autoritet til å signere

myndighed til at underskrive

representative

nimenkirjoitusoikeus

firmitteckningsrätt

representant

repræsentant

custodial

huoltaja/edunvalvoja

förvaltare

foresatte/verge

frihedsberøvende

Valitusviranomainen

Päätökseen saa hakea muutosta valittamalla sille hallinto-oikeudelle, jonka tuomiopiirissä pääosa tässä päätöksessä tarkoitettu alueesta sijaitsee. Toimivaltainen hallinto-oikeus on mainittu valitusosoituksen lopussa. Valituskirjelmä osoitetaan valitusviranomaiselle ja se on toimitettava valitusajassa hallinto-oikeuden kirjaamoon.

Valitusaika

Päätös katsotaan tulleen tiedoksisaaduksi seitsemän (7) päivän kuluessa päätöksen antopäivästä sitä määräaikaan lukematta. Valitus on tehtävä kirjallisesti 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Valitusaika päättyy 4.11.2024.

Valitusoikeus

Päätöksestä voivat valittaa ne, joiden etua, oikeutta tai velvollisuutta asia saattaa koskea, sekä vaikutusalueella ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun taikka asuinympäristön viihtyisyyden edistämiseksi toimivat rekisteröidyt yhdistykset tai säätiöt, asianomaiset kunnat, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset ja muut asiassa yleistä etua valvovat viranomaiset, saamelaiskäräjät sillä perusteella, että luvassa tarkoitettu toiminta heikentää saamelaisten oikeutta alkuperäiskansana ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan ja kolttien kyläkokous sillä perusteella, että luvassa tarkoitettu toiminta heikentää kolttien elinolosuhteita ja mahdollisuuksia harjoittaa elinkeinoja.

Valituksen sisältö

Valituskirjelmässä on ilmoitettava

- päätös, johon haetaan muutosta
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi
- perusteet, joilla muutosta vaaditaan
- mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan
- valittajan nimi ja kotikunta
- postiosoite ja puhelinnumero, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa

Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos valituksen laatijana on joku muu henkilö, valituskirjelmässä on ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta.

Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava valituskirjelmä, ellei valituskirjelmää toimiteta sähköisesti (telekopiona tai sähköpostilla).

Valituksen liitteet

Valituskirjelmään on liitettävä

- päätös, johon haetaan muutosta valittamalla, alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle
- asiamiehen valtakirja

Valituskirjelmän toimittaminen perille

Valituskirjelmän voi viedä valittaja itse tai hänen valtuuttamansa asiamies. Valituskirjelmä liitteineen voidaan myös lähettää postitse, telekopiona tai sähköpostilla. Postiin valituskirjelmä on jätettävä niin ajoissa, että se ehtii perille valitusajan viimeisenä päivänä ennen aukioloajan päättymistä. Hallinto-oikeudessa kirjaamon aukioloaika on klo 8.00 – 16.15. Sähköisesti (telekopiona tai sähköpostilla) toimitetun valituskirjelmän on oltava toimitettu niin, että se on käytettävissä vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä.

Valittajalta peritään hallinto-oikeudessa **oikeudenkäyntimaksu** 270 euroa. Oikeudenkäyntimaksua ei peritä, jos hallinto-oikeus muuttaa valituksen kohteena olevaa päätöstä valittajan eduksi. Tuomioistuinmaksulaissa (1455/2015) on erikseen säädetty muistakin tapauksista, joissa maksua ei peritä.

Toimivaltaisen hallinto-oikeuden yhteystiedot muutoksenhakua varten:

Pohjois-Suomen hallinto-oikeus

Käyntiosoite: Torikatu 34-40, 90100 Oulu

Postiosoite: PL 189, 90101 Oulu

Puhelin: 029 56 42800

Faksi: 029 56 42841

Sähköposti: pohjois-suomi.hao(at)oikeus.fi

Sähköpostia lähetettäessä (at)-merkintä korvataan @-merkillä.

Sähköinen asiointipalvelu: <https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>